

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-104/16

Датум: 30.09.2016. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву Инвеститора „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука, за издавање еколошке дозволе за МХЕ „ОРАХОВА“ на ријеци Врбања, општина Котор Варош, инсталисане снаге 249 kW, а на основу члана 90. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15), члана 2. Правилника о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12) и члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07 и 50/10), д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Даје се Инвеститору „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука, ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА за МХЕ „ОРАХОВА“ на ријеци Врбања, на локацији к.ч. број 1504 к.о. Доњи Борци и к.ч. 2830 к.о. Орахова, општина Котор Варош, инсталисане снаге 249 kW.
2. Погони и постројења за које се издаје еколошка дозвола су:
  - 2.1. Хидроенергетско постројење које чине сљедећи објекти:
    - водозахват, димензија око 30,00 x 30,00 m;
    - деривациони канал, дужине око 4,00 x 2,80 m;
    - машинска зграда, димензија око 3,00 x 4,00 m ± 1 m;
3. Инвеститор „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука дужан је да:
  - 3.1. Испуни основне обавезе заштите животне средине, у складу са чланом 83. Закона о заштити животне средине током рада и престанка рада постројења.
  - 3.2. Примјени мјере ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг емисија, током рада и престанка рада постројења, у складу са достављеном документацијом за издавање еколошке дозволе, а посебно:
    - 3.2.1. Мјере за заштиту ваздуха
За вријеме изградње:
      - Теретна возила и друга возила, који ће одвозити/довозити грађевински материјал и слично, прије изласка на саобраћајнице очистити од остатака земље која се може наћи на точковима возила, у складу са Законом о основима безбједности

саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 06/06).

- Извршити прекривање церадом возила који превозе изразито суви прашинасти материјал уколико возило иде у јавни саобраћај.
- Брзину и рад транспортних средстава прилагодити условима пута.
- Вршити техничке прегледе машина и возила која ће се користити приликом изградње објеката.
- Користити уређаје, возила и постројења која су класификована у категорију са минималним утицајем на квалитет ваздуха.
- Обавезно користити нискосумпорна горива као енергенте.
- Примјенити све мјере током извођења грађевинских радова (ископ, утовар и истовар материјала) за спречавање дисперзије лебдећих честица на локацији, и примјењивати све мјере заштите којима се емисије лебдећих честица доводе у граничне вриједности (оптимална влажност материјала, квашење и орошавање материјала).
- Редовно одржавати и квасити приступне и друге градилишне путеве као и манипулативне платое.
- У циљу оцјене утицаја на стање квалитета ваздуха при извођењу радова на изградњи предметне мале хидроелектране пратити концентрацију загађујућих материја у ваздуху.

У току експлоатације:

- У току експлоатације предметог енергетског постројења нису потребне посебне мјере заштите ваздуха јер је технолошки процес производње електричне енергије такав да нема утицаја на ваздух.

3.2.2. Мјере за заштиту вода и земљишта

У току изградње:

- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечиог корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале треба бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.
- Пратити вриједности параметара квалитета воде аутоматском мјерном опремом на локацији водозахвата и машинске зграде.
- За грађевинске раднике на локацији обезбједити покретне преносне еколошке санитарне тоалете и у сарадњи са надлежном комуналном службом редовно их одржавати и празнити.
- На градилиштима и за транспорт опреме и материјала искључиво користити технички исправну механизацију и превозна средства.
- Забрањује се дистрибуција горива на предметном локалитету због могућности загађења животне средине.
- На предметној локацији поставити посуду за адсорбенс (пиљевина, пијесак, екопор) у случају просипања нафте и нафтних деривата.
- Отпад настао упијањем нафте и нафтних деривата посебно одлагати и третирати као опасан отпад у договору са надлежном службом.

- Успоставити систем адекватног управљања отпадним водама већ у фази организације градилишта тако да се прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изграде тако да буде обезбијеђен одвод површинских вода и прилагођена предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Добром организацијом и надзором минимизирати могућност инцидентног загађења воде због немарности особља.
- Вишак материјала након изградње предметног постројења не смије се истресати у водоток.
- Површине на локацији редовно чистити и одржавати уредним.
- Прање и одржавање радне механизације не обављати на предметној локацији.
- Обавезно се придржавати смјерница (провођење мјера управљања водног ресурса) и услова који су дати у водној сагласности - дозволи.
- Правилно одлагати комунални отпад (у затворене канте) до преузимања од стране надлежне комуналне службе.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и наношење еродираниог материјала у водоток, прије свега на обале потока на којима ће се изводити највећи обим грађевинских радова.
- Предузимати активности у циљу заштите постојеће вегетације.
- У случају појаве ерозивних процеса подузети хитне мјере стабилизације тла.
- Сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности депоновати на за то предвиђеним локацијама и заштићеним од појаве ерозије.
- Квалитетнију земљу из ископа користити за рекултивацију околног земљишта и насипа тако да се сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности депонује на за то предвиђеним локацијама и заштити од ерозије.
- Избјегавати деградацију тла изван пројектом дефинисаног простора, те засјецање нагиба, узимање грађевинског материјала из падина подложних клизању уз примјену најбоље расположиве технологије и инжењерске технике.

У току експлоатације:

- Обезбедити еколошки прихватљив проток иза преградног профила односно правилно управљати испуштањем воде намјењене одржавању еколошког минимума у циљу одржавања живота акватичких заједница, устаљеног режима и квалитета воде у водотоку низводно од објекта водозавата МХЕ.
- Поштовати водoprивредни и биолошки минимум у циљу заштите комплетног екосистема, поготово у супшим периодима уз његово праћење аутоматским мјерним инструментима.
- Израдити упуства режима рада са посебним приказом за период малих и великих вода.
- Пратити хидролошке параметре (водостај, проток) аутоматским водомјерним станицама на локацији водозавата и машинске зграде.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале мора бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.

- Спроводити мјере заштите воде у сливу уклањањем потенцијалних загађивача, спречавањем деградације обрадивог земљишта, контролом експлоатације шума и извођењем антиерозивних радова.
- Проводити мјере управљања водног ресурса сагласно водној дозволи.
- Правилно уредити привремену депонију плутајућег наноса у смислу позитивних начела заштите животне средине, или прикупљени отпад одлагати у намјенске контејнере веће запремине, до преузимања сакупљеног отпада од стране надлежне комуналне службе.
- Онемогућити приступ депонији неовлашћеним лицима и спријечити неконтролисано разношење сакупљеног отпада.
- Извршити издвајање корисних компоненти из плутајућег наноса (нпр. дрво).
- Извршити анализу физичко-хемијских параметара муља из таложника у току пробног рада постројења.
- Уколико испуштање муља у водоток ријеке Врбање и резултати анализе његових физичко-хемијских параметара указује на могућност негативних утицаја муља на квалитет воде, примјенити другу мјеру збрињавања муља, као што је одлагање истог на санитарној депонији.
- Атмосферске воде са кровних и манипулативних површина водити канализационом мрежом до корита водотока који пролази поред предметне локације, а служи као реципијент атмосферских вода са околног земљишта.
- Испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине изградити непропусне танкване, уљне базене запремине довољне да могу примити сво евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из трансформатора у машинској згради.
- У циљу заштите квалитете воде ријеке Врбања, инвеститор је дужан током изградње и рада предметног постројења обавјештавати становништво, постављати писане забране о употреби површинске воде у случају загађења и извјештавати Агенције за воде Републике Српске о измјењености квалитета воде које су наступиле.
- **Само пречишћене воде испуштати у крајњи реципијент у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).**

3.2.3. Мјере за заштиту од буке

У току изградње:

- Грађевинске радове који производе велику буку изводити у одређеним временским интервалима у изводити их у планираном радном времену.
- Забрањено је коришћење грађевинских машина у ноћном периоду и ограничити их на радне сате и дане у седмици.
- Радници на градилишту морају користити заштитну опрему против буке.
- У случају да поједине машине прекорачују дозвољене вриједности нивоа буке не користити их, односно користити технички исправну механизацију.
- Користити машине са смањеном емисијом буке у животну средину и извршити подизање зеленог појаса, уз правилан одабир и диспозицију вегетације у циљу формирања заштитних баријера.

У току експлоатације:

- У циљу спречавања емисије прекомјерне буке из објекта редовно пратити исправност и одржавати техничке стандарде инсталиране опреме и уређаја.
- Машинска зграда као највећи извор буке мора бити звучно изолована тако да спријечи ширење буке у животну средину.
- Нису потребне посебне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације малих хидроелектрана, а у току ремонта радници морају користити заштитна средства ради заштите од буке.

3.2.4. Мјере за управљање отпадом

- Најстроже је забрањено депоновање било које врсте отпада на предметној локацији.
- Сав вишак земље, настао у фази припреме терена уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Селектовано сакупљати грађевински и комунални отпад.
- На локалитету поставити довољан број контејнера за сакупљање комуналног отпада, а затим одвозити у сарадњи са комуналним предузећем у складу са уговором о сарадњи.
- Уколико дође до неконтролисаног истицања опасних материја (гориво, уље) обезбиједити довољне количине адсорбенса и адекватне посуде за прихватање горива, а даљи третман овог отпада вршити од стране овлашћене институције, која мора да обави уклањање опасних материја и санацију терена у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).
- Искориштене нафтне деривате (уља и мазива) сакупљати и складиштити у металну бурад, заштићену од атмосферског утицаја и приступа неовлашћених лица, до збрињавања са овлашћеном институцијом.
- Придржавати се Плана управљања отпадом припремљеним у складу са чл. 22. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).
- **Уговоре са овлашћеним институцијама за збрињавање отпада, у складу са Каталогом отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 19/15), закључити у складу са Правилником о условима за пренос обавеза управљања отпадом са произвођача и продавца на одговорно лице система за прикупљање отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 118/05).**

3.2.5. Мјере за заштиту пејзажа

- Ограничити крчење и скидање вегетације само на површинама гдје је то неопходно.
- Објекти МХЕ (машинска зграда) мора да буду минималних габарита у којима је могуће развити предвиђени процес производње.
- Пројектом прилагодити материјализацију објеката МХЕ (у спољној обради избежавати употребу видљивог бетона, лима, пластичних материјала и сл.), а за облагање предвидјети природне материјале (камен, дрво) како би се објекат уклопио у природно окружење.
- Послије завршетка изградње објекта спровести мјере рекултивације и санације терена, на начин да подсјећа на првобитно стање.

- Око главних преградних објеката, простор хортикултурно уредити на начин да се визуелно оплемени.
- Обале предметне локације уредити и фитосанационо обезбједити ради што складнијег уклапања објекта у окружење.
- Одржавати зелени појас у функцији смањења негативног утицаја на пејзаж.
- Трасе будућих далековода којима ће МХЕ бити спојена са главним водовима електроенергетског система морају бити пројектовани уз минимално нарушавање природних и амбијенталних вриједности.
- Новоизграђени цјевовод укопати, канал вратити у првобитно стање, а за стабилизацију корита користити биолошке методе за осигурање обала.
- При пројектовању предвидјети максимално коришћење постојећих приступних путева који се након завршетка радова морају вратити у првобитно стање.
- Сав вишак земље настао у фази припреме терена, уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Забрањује се извођење било којих других радова осим предвиђених пројектом.

3.2.6. Мјере за заштиту флоре и фауне

- На објекту водозавата предвидјети објекте за прелаз риба тзв. рибље стазе, чиме ће се обезбиједити несметана лонгитудинална миграцију риба (несметани прелаз из једне акваторије у другу).
- Одржавати рибље стазе проходним.
- У сарадњи са локалним риболовачким друштвом континуално пратити стање рибље популације у низводном и узводном дијелу ријеке и узети активно учешће у порибљавању, тј. обнављању рибљег фонда.
- У случају евидентне штете по рибљи фонд и друге акватичне организме, а који настану као посљедица извођења радова на предметној локацији или рада предметне минихидроелектране, одговорно лице је обавезно извршити надокнаду и урадити програм санације екосистема сходно Закону о рибарству и Закону о заштити природе.
- Евентуалне поремећаје равнотеже природног прираста пратити и одржавати на оптимуму (однос салмоноидних и ципринидних врста риба и слично).
- Одржавати систем за спречавање продирања риба у постројење хидроелектране.
- Одабрати турбине са заштитом за рибе (концепција: одвраћање риба од кретања у правцу турбина) што је према савременим стандардима изградње таквих објеката у земљама са највишим захтјевима очувања еколошког окружења.
- Конструктивно-архитектонским рјешењима водозавата, таложника и водне коморе, прије доводног деривационог канала, ријешити улазак рибље млађи у систем хидроелектране.
- На преградним мјестима изградити тзв. објекте који ће омогућавати, еколошки прихватљив проток који се утврђује на основу хидролошких особина водног тијела за карактеристичне сезоне, као и минимални средњи мјесечни проток деведесетпетпостотне обезбеђености, на основу члана 65. Закон о водама, тако да се у току експлоатације овог хидроенергетског објекта безусловно поштује водоводни и биолошки минимум у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у

сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсима, сагласно водној дозволи.

- У циљу заштите флоре и фауне, као и целокупног акватичног екосистема ријеке Жираје дефинисати објекте, параметре и локалитете за успостављање трајног мониторинга, како у току извођења радова, тако и у фази експлоатације, у оквиру којег детаљно описати мјере заштите вода, шума и земљишта.
- Због заштите рибљих врста организација градилишта се мора обавити уз сљедеће услове:
  1. Радови унутар водотока се морају обављати тако да се избјегава замућивање воде у што већој мјери, јер је посљедица замућења воде смањење количине раствореног кисеоника у води што, може имати велике посљедице по живи свијет водотока.
  2. Због тога радове унутар водотока који доводе до замућења воде изводити у етапама и то тако да се прекида са радовима до потпуног избистрења водотока више пута у току радног сата.
  3. Сво вријеме током грађења обезбедити несметану проточност корита како не би биле угрожене рибе на низводним дионицама.
  4. При изградњи привремених загата у току ријеке ради реализације фазе преграђивања основног корита предузети све мјере за заштиту риба. Евентуално заробљавање рибе унутар привремених загата под контролом чланова риболовачке организације пребацити у проточни дио корита.
  5. Све активности на градилишту које имају интеракције са рибљим популацијама обављати у кординацији с риболовачком организацијом и надлежном инспекцијом.
  6. Приликом извођења радова, а и у фази пројектовања, посебну пажњу посветити могућим рјешењима миграције риба (рибље стазе, рибљи лифтови и методе порибљавања).
  7. Кота испуста воде за обезбјеђивање биолошког минимума, мора да буде испод коте водозахватног канала.
  8. Придржавати се свих мјера заштите вода јер оне уједно представљају и мјере за заштиту акватичних организама.
  9. Придржавати се мјера заштите загађења ваздуха јер оне уједно представљају и мјере заштите флоре и фауне.
- У сарадњи са надлежном организацијом за газдовање рибљим фондом, извршавати периодично порибљавање ријеке аутохтоним рибљим врстама.
- У случају евидентне штете по рибљи фонд и друге акватичне организме, а који настану као посљедица извођења радова на предметној локацији или рада предметне хидроелектране, одговорно лице је обавезно извршити надокнаду и урадити програм санације екосистема сходно Закону о рибарству и Закону о заштити природе.

3.2.7. Мјере за заштиту здравља људи

- Обезбједити и вршити редован годишњи мониторинг електромагнетног зрачења са акредитованим Центром за зрачење Института за јавно здравство Републике Српске а како би се обезбиједило праћење нивоа и јачине електромагнетних зрачења.

- Током градње радницима обезбиједити личну и колективну заштиту на раду и здравствену заштиту у надлежној здравственој установи.
- Постављањем писаних забрана обавјештавати становништво о забрани употребе површинске воде за пиће.
- У случају да вода у санитарним чворовима није хигијенски исправна, у складу са законском регулативом, обавезно мора стајати натпис „Вода није за пиће“, а запосленим лицима обезбиједити хигијенски исправну воду за пиће.

3.2.8. Мјере за заштиту културно – историјског и природног наслеђа

- Уколико се у току радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, о томе обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (члан 82. Закона о културним добрима, „Службени гласник Републике Српске“, број 11/95).
- Уколико се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералогско-петрографског поријекла, а за које се претпоставља да има статус споменика природе, обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (Закон о заштити природе, „Службени гласник Републике Српске“, број 20/14).

3.2.9. Мјере које се предузимају у случају инцидентних ситуација

- Приликом градње објекта хидроелектране прибавити атесте свих материјала који се уграђују у наведени објекат.
- За извођење радова на изградњи објекта обезбиједити стручни кадар који посједује верификацију издату од надлежне институције.
- Приликом пројектовања, градње и функционисања предметног објекта примјенити сва законска рјешења из области заштите од пожара како у области грађевинарства, тако и у области електро и машинских инсталација, а на изведено стање прибавити атесте од овлаштене институције.
- У случају пробоја и истицања трансформаторског уља предвидјети изградњу бетонске уљне јаме која може да прими сву количину уља без расипања у случају екстремног истицања.
- На градилишту располагати са неутрализирајућим средствима за евентуално проливена горива и мазива.
- У сврху заштите од пожара стално проводити мјере заштите од пожара, имати исправна средства за заштиту од пожара и оспособити људе за поступање у случају пожара, а све у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске“, број 74/12).
- Уколико се изградњом објекта појави било који негативан утицај на здравље људи и животну средину обавезно извршити обавјештавање у складу са одредбама Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15) и надлежностима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске.
- Током експлоатације постројења поштовати гарантовани еколошки минимум, један од круцијалних фактора заштите цијелог екосистема, нарочито у сушном периоду.

- У случају ниског водостаја који би могао прво угрозити утврђени технолошки минимум турбине, обуставити рад МХЕ, односно успоставити мониторинг система режима вода и система интерног надзора и обезбедити безусловно осигурање испуштања гарантованог еколошког и биолошког минимума, те проводити мјере управљања водним ресурсом.

3.2.10. Мјере након затварања и престанка рада постројења

- Локације постројења вратити у задовољавајуће стање, уклонити сав материјал и терен локације потпуно рекултивисати (затравити, нанијети слој хумуса и озеленити предметну површину).

3.3. Одговорно лице је дужно да предузме и остале активности и мјере за смањење утицаја на животну средину из предметног комплекса, а које су наведене у Доказима уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

4. Приликом изградње предметног постројења или рада постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12).

Граничне вриједности, толерантне вриједности и граница толеранције за заштиту здравља људи за сумпор-диоксид, азот-диоксид, суспендоване честице (PM₁₀, PM_{2.5}), олово, бензен и угљен-моноксид:

Период узимања средње вриједности мјерења	Гранична вриједност	Граница толеранције	Толерантна вриједност
Сумпор-диоксид			
Један сат	350 µg/m ³	150 µg/m ³	500 µg/m ³
Један дан	125 µg/m ³	-	125 µg/m ³
Календарска година	50 µg/m ³	-	50 µg/m ³
Азот-диоксид			
Један сат	150 µg/m ³	75 µg/m ³	225 µg/m ³
Један дан	85 µg/m ³	40 µg/m ³	125 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	20 µg/m ³	60 µg/m ³
Суспендоване честице PM₁₀			
Један дан	50 µg/m ³	25 µg/m ³	75 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	8 µg/m ³	48 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2.5} СТАДИЈУМ 1			
Календарска година	25 µg/m ³	5 µg/m ³	30 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2.5} СТАДИЈУМ 2			
Календарска година	20 µg/m ³	-	20 µg/m ³

Олово			
Један дан	1 µg/m ³	-	1 µg/m ³
Календарска година	0,5 µg/m ³	0,5 µg/m ³	1 µg/m ³
Бензен			
Календарска година	5 µg/m ³	3 µg/m ³	8 µg/m ³
Угљен-моноксид			
Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m ³	6 mg/m ³	16 mg/m ³
Један дан	5 mg/m ³	5 mg/m ³	10 mg/m ³
Календарска година	3 mg/m ³	-	3 mg/m ³

Циљна вриједност за суспендоване честице PM_{2.5}

Период узимања средње вриједности мјерења	Циљна вриједност
Календарска година	25 µg/m ³

Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 µg/m ³
Заштита вегетације	Од маја до јула	18 000 µg/m ³

Циљна вриједност за арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен

Загађујућа материја	Циљна вриједност
Арсен	6 ng/m ³
Кадмијум	5 ng/m ³
Никл	20 ng/m ³
Бензо(а)пирен	1 ng/m ³

4.2. Дозвољени нивои вањске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. лист СРБиХ, бр. 46/89):

Подручје (зона)	Намјена подручја	Највиши дозвољени ниво вањске буке (dBA)			
		Еквивалентни нивои		Вршни нивои	
		дан	ноћ	L ₁₀	L ₁
I	Болничко, љечилишно	45	40	55	60
II	Туристичко, рекреацијска, опоравилишно	50	40	60	65
III	Чисто стамбено, васпитно-образовне и	55	45	65	70

	здравствене институције, јавне зелене и рекреацијске површине				
IV	Трговачко, пословно, стамбено и стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта	60	50	70	75
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно (комунални сервис)	65	60	75	80
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно без станова	70	70	80	85

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за другу зону утврђену према намјени подручја (у Доказима се наводи да у близини предметне локације нема изграђених здравствених, стамбених, пословних, спортско-рекреационих, културних, вјерских објеката, школа и дјечијих вртића).

4.3. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01):

Редни број	Параметар	Јединица мере	Гранична вредност
1.	Температура воде	°C	30
2.	pH		6,5-9,0
3.	Алкалитет	mg. CaCO ³ /l	-
4.	Електропроводљивост	μS/cm	-
5.	Остатак испарења-укупни	mg/l	-
6.	Остатак-нефилтрабилни	mg/l	35
7.	Остатак-филтрабилни	mg/l	-
8.	Суспендоване материје по <i>Imhoff-u</i>	ml taloga/l	0,5
9.	Растворени кисеоник	mg/l	-
		% засићења	
10.	НРК	mg/l	125
11.	ВРК ₅	mg/l	25
12.	Амонијачни азот	mg/l	10
	Амонијак	mg/l	-
13.	Нитритни азот	mg/l	1
14.	Нитратни азот	mg/l	10
15.	Укупни азот	mg/l	15
16.	Укупни фосфор	mg/l	3
17.	Масти и уља	mg/l	-
18.	Гвожђе	mg/l	2 000
19.	Кадмијум	mg/l	10
20.	Манган	mg/l	500

21.	Никл	mg/l	10
22.	Олово	mg/l	10
23.	Укупни хром	mg/l	100
24.	Цинк	mg/l	1 000

Параметри и класе квалитета површинских вода:

Параметар	Класа квалитета површинских вода				
	I	II	III	IV	V
pH – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као CaCO ₃ g/m ³	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као CaCO ₃ , g/m ³	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, µS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m ³	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп.материје, g/m ³	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m ³	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO ₄ , g O ₂ /m ³	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2
Нитратни азот, g/m ³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
РАН, mg/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m ³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m ³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m ³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m ³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m ³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m ³	<50	50-100	100-200	200-400	>400
Олово, mg/m ³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5
Кодијум, mg/m ³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m ³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m ³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m ³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m ³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m ³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформе, N/100ml	<50	50-5000	5*103-5*104	5*104-5*105	>105

5. Мониторинг

5.1. Одговорно лице постројења дужно је проводити мониторинг загађујућих материја на сљедећи начин:

МХЕ „ОРАХОВА“		План мониторинга	
	Аспект животне средине	Закон / Пропис	Учесталост
1.	МОНИТОРИНГ ЕМИСИЈЕ БУКЕ	Правилник о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист БиХ“, број 46/89).	Једном у току изградње постројења. Једном у три године у току експлоатације постројења.
2.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	Правилник о условима за испуштање отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).	Једном за вријеме извођења грађевинских радова (по један узорак прије и послје захвата грађевинских радова). Два пута годишње у току експлоатације (након ремонта постројења или чишћења водозахвата).
	МОНИТОРИНГ ЕКОЛОШКИ ПРИХВАТЉИВОГ ПРОТОКА	Закон о водама („Службени гласник Републике Српске“, број 50/06).	Континуално
3.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	Правилник о мјерама за спречавање и смањење загађивања ваздуха и побољшање квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 3/15 и 51/15).	Једном у току изградње постројења. За вријеме експлоатације по налогу надлежног инспектора
4.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА (на предметној локацији)	Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“, број 20/14).	У случају инцидентних ситуација
5.	МОНИТОРИНГ ПРАЂЕЊА НИВОА И ЈАЧИНЕ ЕЛЕКТРОМАГНЕТНОГ ЗРАЧЕЊА (на предметној локацији)	Правилник о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса („Службени гласник Републике Српске“ број 112/05) Правилник о заштити од електромагнетских поља до 300 GHz („Службени гласник Републике Српске“, број 112/05)	Једном годишње за вријеме експлоатације
6.	МОНИТОРИНГ СТАЊА ОТПАДНИХ МАТЕРИЈА	Закон о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15). Правилник о категорији, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, број 19/15).	Према Плану управљања отпадом

5.2. Инвеститор је дужан мониторинг вршити путем овлашћене институције, а извјештаје о извршеном мониторингу достављати надлежном еколошком инспектору.

5.3. Инвеститор је дужан без одлагања пријавити надлежном органу сваку случајну или непредвиђену незгуду или инцидент који значајно утиче на животну средину.

5.4. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача („Службени гласник Републике Српске“, број 92/07) и о томе извјештавати Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске.

6. Саставни дио овог рјешења чине „Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе» израђени од овлашћене институције „ЕКОДОЗВОЛА“ д.о.о. Бања Лука.

7. Накнада за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

8. Еколошка дозвола се издаје на период од пет година.

9. Министарство може извршити ванредну ревизију еколошке дозволе у случајевима утврђеним чл. 95. став 1. Закона о заштити животне средине.

Образложење

Дана 03.08.2016. године, подносилац захтјева „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука, предао је овом Министарству захтјев за издавање еколошке дозволе за МХЕ „ОРАХОВА“ на ријеци Врбања, на локацији к.ч. број 1504 к.о. Доњи Борци и к.ч. 2830 к.о. Орахова, општина Котор Варош, инсталисане снаге 249 kW.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине, уз захтјев су приложени Докази, које је према истој одредби израђени од „ЕКОДОЗВОЛА“ д.о.о. Бања Лука, институције овлашћене од овог Министарства за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Докази поднијети уз захтјев садрже елементе које прописује члан 85. став 1. Закона о заштити животне средине.

Уз Доказе прописане чланом 85. став 1. Закона о заштити животне средине приложено је Рјешење овог Министарства, број 15.04-96-58/16 од 27.06.2016. године, којим Инвеститор „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука, није обавезан спроводити процјену утицаја нити прибавити Студију утицаја на животну средину за МХЕ „ОРАХОВА“ на ријеци Врбања, општина Котор Варош, инсталисане снаге 249 kW. Такође, приложени су и Локацијски услови за изградњу предметне мале хидроелектране, број 04/3-364-19/16 од 27.07.2016. године, издати од стране одјељења за просторно уређење и стамбено-комуналне послове општине Котор Варош.

Предметна МХЕ „ОРАХОВА“ се налази на на земљишту означеном као к.ч. 1504, К.О. Доњи Борци и к.ч. 2830 К.О. Орахово, општина Котор Варош. Састоји од следећих објеката: водозахвата у кориту ријеке са армино-бетонским преградама, деривационог канала и машинске зграде у склопу деривационог канала. Водозахват (димензија око 30,00

x 30,00 m), биће лоциран на парцелама к.ч. 1504 К.О. Доњи Борци и к.ч. 2830 К.О. Орахова. У кориту ријеке Врбање је планиран водозахват са ниском преградом макс. висине до 2,5 m, са преливном браном и уставом (клапном) типа рибљи трбух. Брана ће бити бетонска са два преливна поља у централном дијелу. На лијевој боји бране (гледано низводно) биће пројектована рибља стаза у складу са законски дефинисаним еколошким биолошким минимумом, а на десној боји биће пројектован бочни водозахват са деривационим каналом и машинском зградом у склопу деривационог канала. Сама брана ће се састојати из два преливна поља. Ширина преливних поља биће 8,50 m свако, а висина макс. 2,50 m. Између преливних поља биће раздјелни стуб ширине 1,50 m. Преливна поља биће опремљена уставама типа рибља клапна. Прелив ће бити димензионисан да пропусти протицај стогодишње велике воде. Погон устава типа рибља клапна биће сервомоторима (свака устава има по један сервомотор) и хидрауликом. Преливни праг биће обликован по кригеру. За обезбјеђење водо-одрживости преградног профила пројектована је армирано-бетонска дијафрагма са слапиштем. Дијафрагма ће бити пројектована испод бране, у кориту ријеке Врбање, са продужењем на лијевој и десној обали ријеке. Дно слапишта је у кориту ријеке Врбање и облаже се каменом у цементном малтеру, а има функцију да умири преливну воду. Попречни пресјек водозахватне грађевине биће правоугаоник, а сам водозахват биће пројектован као бочни водозахват. На бочни водозахват ће се настављати деривациони канал који ће бити опремљен грубом решетком, иза које ће се настављати фина решетка са чистилицом, која служи да ослободи захваћену воду од наноса. Деривациони канал (димензија 4,0 x 2,8 m) планиран је у кориту ријеке Врбање у дужини од 30,00 метара, на дијелу земљишне парцеле означене као к.ч. 1504 К.О. Доњи Борци. Деривациони канал биће опремљен грубом решетком, иза које ће се настављати фина решетка са чистилицом, која ће служити да ослободи захваћену воду од наноса. Ова опрема биће димензионисана тако да исталожи честице наноса крупније од 0,50 mm. На низводном крају деривационог канала биће пројектован отвор за испирање наноса, као муљни испуст. Овај отвор биће опремљен табластим затварачем, а погон затварача биће сервомотором. Чишћење таложнице биће хидраулично и мануелно. Машинска зграда (димензија око 3,0 x 4,0 m +/- 1.0 m) биће лоцирана на парцели к.ч. 1504 К.О. Доњи Борци. Основни елементи (опрема и уређаји) у склопу машинске биће: хидроагрегат, хоризонтална турбина са растеретним вентилом на спирали, синхрони, самопобудни генератор без четкица који се спреже директно на осовину турбине и расклопна опрема и мрежни трансформатор за прикључак на дистрибутивни далековод.

Водоснабдјевање предметног објекта мале хидроелектрана за санитарне потребе није предвиђено, обзиром да ће рад објекта бити потпуно аутоматизован и оспособљен за рад без посаде.

У окружењу нема изграђене канализационе и топлификационе мреже.

На предметној локацији не постоји телекомуникациона инфраструктура која би ометала планирану изградњу.

У близини предметне локације изграђена је телекомуникациона мрежа.

У приложеној документацији је наведено да ће се утицаји огледати кроз утицаје у периоду изградње и утицаје у току експлоатације предметне МХЕ. Могући утицаји МХЕ се посебно очекују у периоду изградње, и то у виду аерозагађења (емисија штетних гасова, прашине из грађевинских машина), загађења водотока усљед замућења приликом извођења радова, тј. ископу, насипању и одлагању материјала, као и у заузимању, загађењу и деградацији земљишта. На крају закључују, да су утицаји предметне МХЕ на животну средину такви, да се предузетим мјерама у фази градње и експлоатације објекта налазе у прихватљивим границама, те овако описаним процесом рада може постићи

заштита животне средине током изградње и експлоатације постројења, па се негативан утицај на животну средину може свести на прихватљив ниво.

Надаље, у складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине у дневном листу „Блиц“, дана 25.08.2016. године објављено је обавјештење о поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе, а документација је достављена општини Котор Варош, дана 18.08.2016. године, ради увида заинтересоване јавности.

У Законом одређеном року а ни до дана одлучивања није било примједби, прилога и сугестија заинтересоване јавности на поднесени захтјев и документацију достављених Министарству. Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове општине Котор Варош у свом допису, број 04/9-370-124/16 од 28.09.2016. године наводи да се на основу увида у достављену документацију, сазнања из планиране технологије у Доказима, на предметној локацији, уз поштовање предложених мјера заштите, угрожавање квалитета и квантитета животне средине може свести на дозвољену мјеру, односно да се предвиђеним радним процесом неће угрозити квалитет животне средине, као и становништва и природних добара у ближој и даљој локацији предметног објекта. Даље наводе да се у току извођења радова, као и касније у току експлоатације објекта, морају стриктно проводити прописи, норме и мјере, те правила и упутства регулисана законом и интерним нормативима у циљу очувања животне средине. На крају закључују да за предметни пројекат дају позитивно мишљење уз поштовање напријед наведених чињеница.

Цијенећи да су докази израђени у складу са одредбама члана 85. Закона о заштити животне средине, као и чињеницу да се реализацијом мјера утврђених овим рјешењем утицаји на животну средину могу свести у дозвољене мјере, Министарство је на основу члана 90. Закона о заштити животне средине одлучило као у диспозитиву рјешења.

Накнада у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу Законом о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, број 100/11, 103/11 и 67/13).

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истовјетна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се препоручено шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено:

1. Инвеститору, „ЕНЕРГИЈА ВОДЕ“ д.о.о. Бања Лука
2. Одјељењу за просторно ... општина Котор Варош
3. Републичком еколошком инспектору
4. Евиденцији
5. а/а